

Тема уроку: Пам'ять про війну

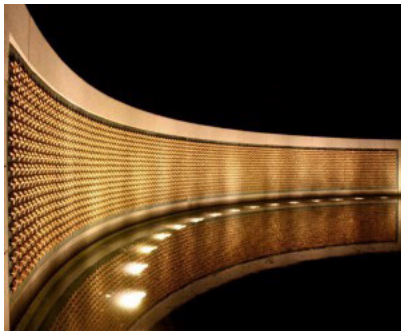
Стікер 2. Західна Європа. Північна Америка

ДЖЕРЕЛО 1. «Камені спотикання»

Проект «Камені спотикання» («Stolperstein») унікальний у всьому. Він авторський, повністю належить одній людині - митцю Гунтеру Демнігу. Кожен камінь виготовлений вручну, його вартість складає 120 євро. Ці кошти збирають через добровільні пожертви всіх охочих. Будь-хто може замовити такий камінь. Його вмонтовують у тротуар біля місця останнього проживання людини, навіть якщо сам будинок не зберігся. Гаслом цього проекту є цитата з Талмуду: «Людина є забутою лише тоді, коли ми забуваємо її ім'я». Тут йдеться не про визначних людей, і, водночас, це не є безлика присвята «всім загиблим».

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/XNdKFa>.

ДЖЕРЕЛО 2. Меморіал ветеранів Другої світової війни у Вашингтоні, округ Колумбія

Кожна з 4048 золотих зірок уособлює 100 американців, що загинули під час війни.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/ZMC36J>.

ДЖЕРЕЛО 3. Монумент проти фашизму. Гамбург, Німеччина

Монумент проти фашизму був зведений у 1986 р. та завершений у 1993 р. за проектом Йохена Герца і Естер Шалев-Герц. Ключовим його елементом є колона заввишки 12 метрів, вкрита шаром свинцю, яка занурювалася в землю протягом цих років у вісім етапів, доки остаточно не зникла.

Містяни мали змогу залишити на колоні свої імена та написати, як вони ставляться до фашизму. Щоразу, коли на гранях колони закінчувалося вільне місце, її занурювали глибше у землю.

Наразі під землею перебуває 70 тисяч написів сімома різними мовами. Табличка біля зниклого монументу закликає бути пильними, адже тільки ми самі можемо встати на боротьбу з несправедливістю.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/HwRWaf>.

ДЖЕРЕЛО 4.

У Франції поряд із моделлю історичної пам'яті французького Руху Опору існує історична пам'ять колабораціоністського режиму Віші. Це конфліктуючі пам'яті. Таке «постійно присутнє минуле» дало привід дослідникові Роберу Пакстону з певним перебільшенням стверджувати, що минуле Віші цікавить Францію більше, ніж гроші та секс. Створений після війни голістський міф про «Францію, яка бореться» і про всенародний опір нацистам нині значно притлумився і дегероїзувався. Водночас вішістське минуле Франції є об'єктом постійних дискусій.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/g6MtMu>.